

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XIII. Honorius III. V. Præposito de (a) Valeriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT XII.

Idem (a) *Alitissiodoren. Episcopo.*

Tuæ fraternitatis discretio postulavit. *Et infra:* Quæsiuisti præterea, ut cum interdum Canonici, quibus studiorum gratia est indultum, ut in absentia sua fructus percipiant præbendarum suarum, acceptâ licentiâ, se ad villas transferant, vel castella, in quibus nullum est, vel minus competens exercitium studiorum; utrum præbendarum suarum fructus sint talibus conferendi? Ad quod breuiter respondemus, eis, qui huiusmodi fraudem committunt, cum fraus, & dolus nemini debeat patrocinium impertiri, præfatam indulgentiam competere non debere.

NOTÆ.

(a) *Alitissiod.* Ita etiam legitur in 3. collect. sub hoc tit. cap. 4. De Ecclesia Alitissiodor. & Guillelmo ejus Prælati, cui in præsentii relati-

bit Innocentius, nonnulla notavi in cap. 14. de præsumpt. & commentarium hujus textus dabimus in cap. licet, de præbend. ubi de privilegio percipiendi fructus ab absentibus causâ studiorum, plenè agemus.

CAPVT XIII.

Honorius III. V. *Præposito de (a) Valeris.*

Ex parte tua fuit propositum coram nobis, quod tempore, quo Præposituram de Valeris recepisti, præstitisti de faciendâ residentia, quæ (b) ligia nuncupatur in Ecclesia sancti Martini Turon. in qua Præposituram eandem obtines, (c) juramentum: præstito insuper juramento, promittens quod homines, & jura ipsius Præposituræ (d) manuteneas, & defendas. Cum autem prosequendo præposituræ jura, residere interdum in Ecclesia memorata non possis, de juramento super ipsa residentia præstito metuens, provideri tibi super hoc à nobis humiliter postulasti. Nos verò dicimus, quod si te non absentando in fraudem, Præposituræ tuæ jura fideliter prosequaris, quum ex hoc penseri debeas residens, perjurium non incurris.

NOTÆ.

(a) *Præposito de Valeris.* Ita legitur in quinta compilatione Honorii, edita à Cironio, sub hoc tit. cap. 1. id est, Præfecto, seu Præsuli de Valeris, Ecclesie S. Martini Turonensis; hoc enim nomen à civili politia ad ecclesiasticam transit; & Præpositi Ecclesiarum Præsules appellari cœperunt, Gaufridus lib. 1. epist. 12. ibi: *Dictum est mihi, quod Hugo Præpositus Carnotensis Ecclesie.* Ivo Carnot. epist. 98. ibi: *Causam, quam aduersus te habet prædictus Gaufridus de Præpositura.* Notarunt Bosquetus ad Innoc. III. lib. 1. epist. 34. *Caesar de ecclesiast. hierarch. disp. 12. §. 4.* & nonnulla adduxi in cap. 1. verbo *Præpositus, de tempor. ordin.* Ecclesia autem hæc D. Martini à B. Perpetuo Turonica Sedis Præsule constructa fuit, in eaque transarum ejusdem sancti corpus, ut ex Severo Sulpitio refert Cironius in nota ad hunc textum; plura de ipsa Ecclesia referunt Gregorius Turon. lib. 2. hist. cap. 14. Yepes in chron. D. Benedicti, anno 552. cap. 2. Chopinus lib. 2. de sacra polit. civil. §. num. 14.

(b) *Ligia.* Hæc verba omissa sunt à Raymundo, sed apprimè explicant obligationem residentiam, quam Honorius ligiam dixit, ut significaret residentiam continere integram dedicationem, & totalem subjectionem. Ligia enim est obliga-

tio standi semper à partibus Domini, cui promittitur. D. Bernardus epist. 320. ibi: *Nam illa die filii Petri Leontis omnes humiliter uerunt se ad pedes Domini Papa, & facti sunt homines eius ligiti, & jurarunt ei ligiam fidelitatem.* De Roberto Siciliæ Rege, qui se Romano Pontifici ligiam sponondit, refertur in Clement. Pastoralis. 3. de re judic. & Marthæus Patissus in vita Offa primi, ait: *Offa filio suo unigenito ligiam fecerunt fidelitatem.* Latè illustrat Meursius in Glossario, verbo *Ligios.* Gerardus Vossius de vniuers. sermon. lib. 3. cap. 20. Unde Honorius refert, Præpositum de Valeris promississe residentiam ligiam, id est, integram, & totalem, ut præstant Vassalli Dominis suis, juxta tradita à Vossio ubi proxime; beneficiarii enim, & cæteri Præsules debent assidue residere in propriis Ecclesiis; cap. ad hæc, de præbend. Unde in eis dicuntur collocati; 7. Synodus can. 15. assidui, cap. ad hæc, 13. de præbend. & plerumque incardinati, ut notavit Cironius in præsentii.

(c) *Juramentum.* Id enim, quod cuiusque officii ac muneris est, ex statuto, vel praxi Ecclesie juramento firmari potest; unde quia residentia in propria Ecclesia officio paritorali annexa est, id è juramentum de residentia canones exigere permittunt; nec dubium quin ordinum functiones, & habitus clericalis gestio, vel alia hujusmodi, quæ ecclesiasticis legibus sanc-

cita

cita sunt, juramento promitti possint, ac debeant, si consuetudo vigeat, vel statutum Episcopi id exigat, eo modo, quo castitas ordini ecclesiastico ex lege annexa, in Subdiaconatus susceptione voveri dicitur; juramentum enim susceptionis obligationis potest esse vinculum, & in legum custodiam ad munimentum adhiberi; quia sicut pro veritate indaganda, ita pro justitia munienda juramentum exigi potest. Facit Novella 6. Justin. cap. 1. licet pro rebus, quæ tacite, aut expressè non veniunt in ipsa ordinatione, juramentum exigi non possit absque simulationis labe, cap. dilecti, 13. de majoris. & obed. agnovit Gofridus Vindocin. lib. 2. epist. 11. docuit Hallierius de sacris elect. sect. 7. §. 7. Etiam ab ordinatis, seu promotis juramentum de observandis omnibus Ecclesiæ canonibus exigi non debet, propter periculum perjurii. Synodus Cabilon. 2. cap. 13. ibi: *Dicitur est de quibusdam fratribus, quod eos, quos ordinaturi sunt, jurare cogant, quod digni sint, & contra canones non sint facturi, & obedientes sint Episcopo, qui eos ordinat, & Ecclesiæ, in qua ordinantur: quod juramentum, quia periculosum est; omnes una inhibendum statuimus.* Potest tamen simile juramentum de canonibus observandis, ab ordinatis, vel promotis ad ecclesiastica beneficia exigi, quando per tale juramentum intenditur disciplina ecclesiastica finis, & munerum gradus, vel beneficii suscepti implementum; non tamen, ut qui ita juravit, teneatur sub perjurii reatu omnes Ecclesiæ canones servare: quo modo accipiendum est Concil. Toler. 11. can. 10. juncto Hallierio ubi supra, §. 6. in fine.

(d) *Mantuanæ.* Plerumque enim tempore ordinationis, aut institutionis in propria Ecclesia juramento promittitur indemnitas rerum ipsius Ecclesiæ, juxta formam præscriptam in Pontificali Romano, his verbis: *Possessiones vero ad mensuram meam pertinentes, non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de novo infundabo, vel aliquo modo alienabo; etiam cum consensu Capituli Ecclesiæ mee, inconsulto Romano Pontifice; & si ad aliquam alienationem de venero, penas in quadam super hoc edita constitutione contentas eo ipso incurere volo.* Hanc autem promissionem juramento firmatam, non ab omnibus Prælati instituendis, sed ab eis tantum, qui de dilapidatione suspecti sunt, exigi debere probat Hallierius d. sect. 7. ex textu in cap. de Siracusana, 13. 28. dist. ubi ab eo, qui uxorem, & liberos habebat, tale juramentum Pelagius exegit, propter timorem dilapidationis, quia liberorum causa credebatur Episcopum illum bona Ecclesiæ dilapidaturum fore. Nec novum est, ut juramentum ob aliquam suspicionis cau-

sam ab aliquibus exigatur, quod ab aliis non præstatatur, ut in cap. cum in Ecclesiis, 10. de majoris. & obed.

COMMENTARIUM.

Uit olim pravus mos non residendi, tam altè infixus in animis Pastorum, & Curatorum, ut cautum sit in Capitularibus Caroli, & Ludovici filii, lib. 5. tit. 108. secundum editionem Frederici Lindembrogii, ut presbyteri, qui in titulis consecrantur, secundum canones, antequam ordinentur, promissionem stabilitatis loci illius faciant. Hæc residentia erat magis præcisâ, ideoque ligia appellatur ab Honorio III. in præfenti, & licet juramentum adimplendum sit in specifica forma, non per æquipollens, cap. ad nostram, el. 1. de injur. & absens pro negotiis Ecclesiæ non videatur adimplere propriè præceptum residendi, cum non lucretur distributiones quotidianas, juxta supra tradita in cap. de cetero; tamen adhuc certum est pro residente haberi, ideoque eum fructus proprii beneficii lucrari, cap. cum dilectus, cap. ad audientiam, hoc tit. & novo jure etiam distributiones, ex cap. unic. hoc tit. in 6. in certis casibus, quia residentia non ita strictè petenda est, ut beneficiarius semper, & continuò stet in loco beneficii, cap. nunquam, 33. de consecr. dist. 5. l. foramen, 28. ff. de servit. urban. & ita licet juramentum debeat impleri in specifica forma, tamen potest per æquipollens adimpleri, consentiente parte, in cujus favorem præstitum est, ut probat P. Suarez tom. 2. de relig. tract. de juramento, lib. 2. cap. 37. unde cum juramentum in præfenti specie fuisse præstitum de residendo in Ecclesia S. Martini Turonensis pro Præpositura, quam in ea Ecclesia Præpositus de Valeriis obtinebat, & respiceret tantum favorem ipsius Ecclesiæ, ubi residere debebat, ideo absens pro ejus juribus teneas, ac defendendis plenè, & verè adimplet juramentum præstitum de residendo in ipsa Ecclesia sancti Martini. Neque enim testudinis more Ecclesiæ hætere debet qui juravit residere; quamvis ligiam residentiam promississet. Episcopus autem absens à propria diocesi, etiam causâ utilitatis propriæ Ecclesiæ, vel Republicæ, non fruatur privilegio alternatiæ. Gonzalez ad regul. 8. gloss. 43. num. 84. Garcia de benef. p. 5. cap. 1. §. 10. Moneta de optione cap. 3. Barbosa de presb. Episcopi, 3. p. alleg. 53. n. 34. Gratianus disp. cap. 166. num. 13. Immo est tantum per tres dies abfuerit pro toto illo mense, alternatiâ uti non potest. Germonius de indult. Cardin. §. volumus, num. 21. Barbosa ubi supra, num. 63.

CAP V T XIV.

Idem Capitulo (a) Metensi.

Cum dil. f. Magister Otho (b) scriptor noster, Canonicus Ecclesiæ vestræ grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minùs si sit absens, quàm præfens, eidem Ecclesiæ utilis habeatur, universitatem vestram rogandam duximus & monendam, per Ap. vob. scripta mand. quatenus eidem in nostro servitio commoranti, ob reverentiam Apostolicæ Sedis & nostram, annuatim fructus præbendæ suæ integraliter assignetis, satisfaciendes sibi congruè de subtractis; non obstante consu-